

Mall för verksamhetsskyddsanalys

Säkra Kommun

Version 0.1

Sammanfattning

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Syfte med analysen.....	5
1.3	Avgränsningar.....	5
1.4	Sekretessbedömning och dokumenthantering.....	5
1.5	Otillbörlig påverkan av allmänna val.....	5
2	Metod	6
3	Verksamhetsbeskrivning.....	6
4	Skyddsvärden.....	6
4.1	Identifierade skyddsvärden.....	6
5	Hot mot allmänna val	6
5.1	Nationell dimensionerande hotbild.....	7
5.1.1	Ingen aktör har förmåga att systematiskt påverka valresultatet.....	7
5.1.2	Ett antal aktörer har förmåga att påverka valens genomförande.....	7
5.1.3	Ett antal aktörer har förmåga att påverka förtroendet för genomförandet av allmänna val	7
5.1.4	Valen 2022	7
5.2	Regional dimensionerande hotbild.....	8
5.2.1	Inträffande incidenter under föregående val	8
5.3	Lokal dimensionerande hotbild	8
5.3.1	Inträffade incidenter under föregående val	8
6	Identifierade sårbarheter.....	8
7	Verksamhetsskyddsåtgärder/-plan.....	8
7.1	Verksamhetsskyddsplan	8

1 Inledning

1.1 Bakgrund

För att demokratin ska fungera måste det gå att praktiskt genomföra allmänna val och medborgarna måste ha ett högt förtroende för processen. Detta är självklara grundvillkor för en demokrati. En förändrad omvärldsutveckling, ett ökat hot mot genomförandet av allmänna val, tidigare påverkansförsök med avsikt att skada förtroendet för valprocessen och fler incidenter under föregående val gör sammantaget att Valmyndigheten anser att det finns behov av att stärka skyddet av allmänna val i Sverige.

Såväl Säkerhetspolisen (Säpo) som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har sedan valen 2018 bedömt att riskerna för hot, sabotage och desinformation riktade mot genomförandet av allmänna val har ökat.

Valmyndigheten konstaterade efter valen 2018 att några av de största hoten mot valen rörde spridning av felaktig och vilseledande information samt aktörer som ville undergräva förtroendet för valsystemet och valgenomförandet.

Valmyndighetens enkätundersökningar från valen 2018 påvisar bland annat att det förekom en eller flera incidenter i 39 kommuner som riskerade att påverka genomförandet, eller förtroendet för genomförandet, av valen. I samband med valen 2019 hade antalet kommuner som rapporterade förekomst av incidenter ökat till 63 stycken. 2019 inkom även 51 incidentrapporter till Valmyndigheten avseende 81 incidenter, bland annat cyberangrepp, förfälskningar av samtycken, sabotage av valsedlar, hot och våld i samband med valgenomförandet samt desinformation.

1.2 Syfte med analysen

Syftet med analysen är att identifiera vad som ska skyddas, mot vad och vem det ska skyddas från, vilka situationer som ska undvikas, hur man förebygger att dessa situationer uppstår, samt hur man hanterar dem om de ändå uppstår.

1.3 Avgränsningar

[Beskrivning av vad som inte analyseras.]

1.4 Sekretessbedömning och dokumenthantering

[Sekretessbedömning av den föreliggande verksamhetsskyddsanalysen.]

1.5 Otillbörlig påverkan av allmänna val

Allmänna val är en del av vårt demokratiska statsskick och försök att otillbörligt påverka valgenomförandet är ett brott. I Brottsbalken 17 kap. 8 § framgår det att om man försöker hindra omröstningen, förvanska resultatet av omröstningen eller på något annat otillbörligt sätt inverka på omröstningen kan man dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt, döms till fängelse i högst fyra år.

Exempel på ageranden som kan vara straffbara är att gömma valsedlar, ge missledande information om tid eller plats för omröstningen eller hota någon för att hindra hen att rösta.

Den som obehörigen skaffa sig kännedom om vad någon röstat på kan dömas för brott mot rösthemlighet till böter eller fängelse i högst sex månader enligt Brottsbalken 17 kap. 8 §.

2 Metod

Valmyndighetens metod för verksamhetsskyddsanalys bygger på Säkerhetspolisens metod för säkerhetsskyddsanalys.

Verksamhetsskyddsanalys är ett systematiskt arbete med att identifiera och prioritera vad som behöver skyddas, bedöma säkerhetshot och sårbarheter, utveckla skyddsåtgärder och ta fram en åtgärdsplan.

3 Verksamhetsbeskrivning

[Beskrivning av det lokala valgenomförandet.]

4 Skyddsvärden

Ett skyddsvärde är en verksamhet eller en tillgång som om den utsätts för en antagonistisk handling skulle medföra en skada för förtroendet för allmänna val, eller genomförandet av allmänna val, som inte är obetydlig.

Skyddsvärden identifieras och kan kategoriseras utifrån kategorierna verksamhet, personal, lokaler, transporter, utrustning, material (till exempel valmaterial, valsedlar, förtidsröster och röster), system och information. Kategorierna har tagits fram för att det ska vara lättare att sortera i skyddsvärden och skyddsåtgärder.

Ett skyddsvärde kan till exempel vara förtidsröster. Vad får det för konsekvenser på valens genomförande eller förtroendet för valens genomförande om förtidsröster stjäls eller förstörs?

För varje skyddsvärde bedöms konsekvensnivån av en antagonistisk handling för valens genomförande och för förtroendet för genomförande av val. Konsekvensbedömningen bör antecknas för spårbarhet.

4.1 Identifierade skyddsvärden

[Identifierade skyddsvärden i det kommunala valgenomförandet.]

5 Hot mot allmänna val

Antagonistiska hot är alla hot som är avsiktligt illvilliga. Det kan vara terrorism, organiserad brottslighet eller underrättelsehot. Men det kan lika gärna vara illvilliga grupper på lokal eller regional nivå eller personer som agerar på egen hand.

Exempel på antagonistiska hot mot allmänna val kan vara att hindra eller avskräcka väljare från att rösta, att hota valarbetare, att försöka påverka valresultatet eller att undergräva förtroendet för valens genomförande, till exempel genom att sprida falska rykten.

Antagonistisk påverkan på allmänna val kan få omfattande negativa konsekvenser, till exempel genom att valresultatet försenas, att riskerna för omval ökar och att ett minskat förtroende för valgenomförandet leder till ett lägre valdeltagande i kommande val. I förlängningen kan detta leda till att demokratin och individuella fri- och rättigheter påverkas negativt.

5.1 Nationell dimensionerande hotbild

Inför kommande val har Valmyndigheten tagit fram en dimensionerande hotbild. De råd och förslag avseende valsäkerhet, som tas upp i handbokens olika kapitel och i övrigt utbildningsmaterial, utgår från denna dimensionerande hotbild. Den dimensionerande hotbilden är inte sann – i den bemärkelsen att den inte beskriver faktiska hot mot de allmänna valen 2022, även om syftet är att den ska ligga så nära verkligheten som möjligt.

5.1.1 Ingen aktör har förmåga att systematiskt påverka valresultatet

Ingen aktör har förmåga eller tillfälle att systematiskt påverka valresultatet. Att valsystemet är manuellt, decentraliserat och transparent skapar en omfattande inneboende motståndskraft mot påverkan på valresultatet. Det svenska valsystemet har flera av varandra oberoende processer för att säkerställa att valresultatet är rättssäkert. Varje röst bedöms enskilt utifrån i förväg beslutade regler, rösterna räknas och kontrolleras manuellt flera gånger och de fysiska rösterna arkiveras efter varje val för att möjliggöra förnyad sammanräkning och bedömning. För att ytterligare förhindra påverkan på resultatet är röstmottagningen och rösträkningen offentliga vilket innebär att genomförandet är transparent och att allmänheten har insyn.

5.1.2 Ett antal aktörer har förmåga att påverka valens genomförande

Ett antal aktörer har intention och förmåga att påverka valens genomförande. Det kan handla om begränsade angrepp mot enskilda vallokaler eller slutlig sammanräkning. Det kan även handla om försök att stjäla till exempel valseklar eller förtidsröster, samt att sprida felaktig information om när, var och hur de allmänna valen genomförs.

5.1.3 Ett antal aktörer har förmåga att påverka förtroendet för genomförandet av allmänna val

Ett antal aktörer har både intention och förmåga att påverka förtroendet för genomförandet av valen. Det kan handla om att medvetet sprida felaktig information eller att genomföra fysisk påverkan (exempelvis stölder och sabotage) för att påverka allmänhetens förtroende för genomförandet av allmänna val.

5.1.4 Valen 2022

Den dimensionerande hotbilden för valen 2022 utgår ifrån att ett antal aktörer har kapacitet, intention och möjliga tillfällen att både påverka genomförandet av val och förtroendet för genomförandet av val. Ett eller flera begränsade angrepp i samband med valen 2022 kan inte uteslutas.

Valmyndigheten bedömer att det finns stora möjligheter för kommunen att genom förebyggande åtgärder reducera sårbarheter och därigenom antalet tillfällen en aktör kan utnyttja. Genom ett proaktivt arbete kan både skyddet av valen och förmågan att hantera eventuella angrepp öka. Som en del av analysarbetet gällande behov av valsäkerhetsåtgärder behöver kommunen ta fram en egen lokal beskrivning av de faktiska hot som finns mot det lokala valgenomförandet. Kommunens hotbilda-bedömning bör svara på om det finns några kända aktörer som vill och kan genomföra angrepp på lokal nivå. Kommunen kan i detta arbete utgå från Valmyndighetens dimensionerande hotbild och egna erfarenheter samt samverka med lokala och regionala säkerhetsmyndigheter.

5.2 Regional dimensionerande hotbild

[Identifierad regional dimensionerande hotbild.]

5.2.1 Inträffande incidenter under föregående val

[Inträffade incidenter under föregående val regionalt.]

5.3 Lokal dimensionerande hotbild

[Identifierad lokal dimensionerande hotbild.]

5.3.1 Inträffade incidenter under föregående val

[Inträffade incidenter under föregående val lokalt.]

6 Identifierade sårbarheter

[Identifierade sårbarheter i det kommunala valgenomförandet.]

7 Verksamhetsskyddsåtgärder/-plan

7.1 Verksamhetsskyddsplan

Verksamhetsskyddsåtgärd	Vem ansvarar för åtgärden?	Klart senast	Prioritering
Ex. Ta fram en kontaktlista för alla aktörer	Säker Säkersson	1 juni 2022	Hög